

Διευθυντὴς ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ι. ΔΕΛΕΔΑΚΙΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΟΔΟΣ ΤΟΠΧΑΝΑ ΑΡΙΘΜΟΣ 78

ΑΙ ΓΡΑΜΜΑΙ ΚΑΙ ΤΑ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ

Ἐν τῷ καθ' ἡμέραν βίῳ παρουσιάζονται ἔστιν ὅτε πράγματι τινα τόσῳ μηδαμινὰ καὶ ἀρηρημένα, ὥστε ἡ ἐξέτασις τούτων νὰ ὑπολαμβάνηται ὑφ' ἑνὸς πραγματιστοῦ γελοία. Πολλῶν πράγματι ἤθελε κινηθῇ ἡ θυμηδία, ἂν ἐξή-
τει τις νὰ τοὺς πείσῃ, ὅτι καὶ αἱ ἀπλᾶι γραμμαὶ δὲν στε-
ροῦνται σπουδαιότητος καὶ σημασίας, ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας
ἔχουσι στενὴν σχέσιν πρὸς τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου,
ἄρα καὶ πρὸς τὰ ἐκ ταύτης γεννώμενα συναισθήματα. Αἱ
κύριαι γραμμαὶ, εὐθεῖα ἢ καμπύλη, εἴτε ὑπὸ τῆς φύσεως
παριστατόμεναι, εἴτε ὑπὸ τῆς τέχνης ἐκτυπούμεναι, ἐπι-
δρῶσι μέγας ἐπὶ τοῦ συναισθητικοῦ ἡμῶν, εἶνε ἢ ἄν ἐκ-
φραστικαί, ἐνίοτε μάλιστα καὶ πολὺ ἐνγλωττιοί.

Ἀπασαὶ αἱ μορφαὶ αἱ ὑπὸ τῶν καλῶν τεχνῶν ἐκτυπού-
μεναι, σχηματίζονται ἢ ἐκ γραμμῆς εὐθείας, ἢ ἐκ καμπύ-
λης, ἢ τέλος ἐκ τῆς συνάψεως ἀμφοτέρων. Φέρε δ' ἴδωμεν
τί ἐκφράζει ἐκάστη τούτων, πῶς καὶ κατὰ πόσον ἐπιδρῶ
ἐπὶ τῶν συναισθημάτων ἡμῶν, ἐξετάσωμεν δ' ἅμα καὶ τὰς
περὶ τούτων δοξασίας τῶν κατὰ καιροὺς σοφῶν ἡμετέρων
καὶ ξένων. Ὁ Πυθαγόρας ἔχει ἤδη εἰπῇ, ὅτι ἡ εὐθεῖα
γραμμὴ παριστᾷ τὸ ἄπειρον, διότι εἶνε πάντοτε ὁμοία
πρὸς ἑαυτήν, ἡ δὲ ἰδέα τοῦ Σαμίον φιλοσόφου ὠρίσθη
σαφέστερον ἔτι καὶ λαμπρότερον ὑπὸ τοῦ Γαλιλαίου, λέγον-
τος, ὅτι ἡ εὐθεῖα γραμμὴ εἶνε ἡ περιφέρεια κύκλου ἀτε-
λευτήτου. Ὁ βαθὺς ἅμα καὶ ὑψηλὸς οὗτος ὀρισμὸς φαίνε-
ται ὡς εἰ ἦτο ὁ ὀρισμὸς αὐτῆς τῆς θεότητος, μόνης δυνα-
μένης νὰ πραγματοποιήσῃ τοιοῦτον κύκλον, οὗ ἡ περιφέ-
ρεια νὰ εἶνε εὐθεῖα γραμμὴ. Ἡ καμπύλη γραμμὴ ἀπ' ἐναν-

τίας εἰκονίζει τὸ πεπερασμένον, διότι αὕτη τείνει νὰ
ἐπανέλθῃ ἐκεῖσε, ὅπου ἐν ἔλαβε τὴν ἀρχήν. Ὡς δὲ ἡ κα-
τάλληλος συνένωσις τῆς φύσεως καὶ τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύ-
ματος παράγει τὴν τέχνην, οὕτω καὶ ἡ τεχνικὴ σύζευξις
τῶν δύο τούτων γραμμῶν γεννᾷ τὸ ὥραϊον. Ἀπλῶς
ἔχει ἡ εὐθεῖα εἶνε σύμβολον τῆς ἐνότητος, διότι μόνον
μόνη εὐθεῖα ὑπάρχει, τῆς καμπύλης δὲ ἀντίθετον διὰ
τὴν ποικίλειαν. Περιεργίας δ' ἄξιον τυγχάνει, ὅτι
τῷ ἠθικῷ κόσμῳ αἱ γραμμαὶ αὗται ἔχουσιν ἀκα-
ταστήτως ἐννοίαν, ἣν καὶ ἐν τῷ φυσικῷ, δι' ὃ καὶ
τις τοῦ βασιλέως τῶν Γάλλων Λουδοβίκου Φιλίππου
λέξατο ὡς σύμβολον εὐθείαν γραμμὴν, φέρουσαν
ἐπιγραφὴν λέγουσαν «Omnium brevissima recta»
πασῶν βραχυτάτη ἡ εὐθεῖα.

Ἀνασκοποῦντες τὰ φυσικὰ τοῦ κόσμου φαινόμενα ὅ-
μως ἰδεῖ τὴν εὐθεῖαν γραμμὴν ἐνυπάρχουσαν εἰς πᾶν ὁ-
μεγαλοπρεπὲς καὶ ἐπιβλητικόν. Αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου, τῶν
ἀστέρων ἢ μαρμαρυγὴ, τοῦ ὠκεανοῦ τὰ νῶτα, ὁ ὀρίζων,
ὁ κεραυνός, οἱ διάττοντες ἀστέρες, οἱ ὀρεῖς βράχοι, αἱ
ἄβυσσοι, πάντα ταῦτα σχηματίζουσιν εὐθείας. Ἐὰν δὲ τὸ
ὑψος διεγείρῃ ἐν ἡμῖν τὴν ἰδέαν τοῦ ἀπείρου καὶ ἐὰν πά-
λιν ἡ εὐθεῖα γραμμὴ εἶνε τὸ σύμβολον τοῦ ἀπείρου, οὐδὲν
θαναστόν, ἐὰν ἀπαντῶμεν τὴν γραμμὴν ταύτην εἰς τὰ
μεγαλοπρεπέστερα καὶ ὕψιστα τῆς φύσεως φαινόμενα. Τοῦ
ζωικοῦ βίου ἐμφανιζόμενον ἐν τῇ δημιουργίᾳ, ἀφανίζεται
ἡ εὐθεῖα γραμμὴ καὶ παρουσιάζονται καμπύλαι, εἴτε στα-
θερώτεραι, εἴτε οὐχί, πάντοτε ὅμως ἐναρμόνιοι, οὕτως
εἰπεῖν, ὕδατώδεις. Καὶ ναὶ μὲν τὸ ἀνθρώπινον σῶμα ἐν
τῇ σκελετώδει αὐτοῦ καταστάσει σχηματίζεται ἐξ εὐθειῶν
γραμμῶν, ἀλλὰ τὸ περι ἄλνυμα τοῦ σκελετοῦ παρουσιάζει
γραμμὰς μεσαζούσας μεταξὺ εὐθείας καὶ καμπύλης. Ἡ εὐ-

ἐπίθετον τοῦ ἀγρίου ὄνου, ὁ κ. Χατζηδάκης ἐπιφωνεῖ. «*κῦτη ἄρξ εἶνε ἡ ἀληθὴς ἀρχὴ τῆς λέξεως ἀνεντιλέκτως*». Τὸ κατ' ἐμὲ εἶναι, ἀγνοῶ εἰ τι νεώτερον προήνεγκεν ὁ ἀνὴρ ἢ ἄλλος τις τῶν ἐπικόντων, λέγω δὲ μόνον ὅτι ἀνελίσσων ποτὲ τοὺς Ἑλληνικοὺς πεπύρους οὓς ἐξέδωκαν οἱ Ἀγγλοι συνεκδόται Grenfell καὶ Hunt (*The Amherst Papyri I*, London, 1900) ἐνέτυχον ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμὸν 153 πεπύρῳ ὃν οἱ ἐκδότες ἀνάγουσιν εἰς τὴν ἑκτὴν ἢ ἑβδόμην (μ. Χ.) ἐκκτονταετηρίδα, τῇ ἐξῆς περικοπῇ (στίχ. 5 καὶ ἐξῆς).

Τὰ δὲ **Γαῖδάρια** παρασκευάσαν δοθῆναι τῷ πλ./.. /ικῷ ὑπὲρ ἀποτροφῆς ἐκάστου **γαῖδαρίου** τομῆσιν (ἔ. τριμηνιαῖον μισθόν) ἐν, καὶ ὡς λήβωσιν οἱ ὀνέλαται μίαν ἀοιάνην (39 1]2 λίτρας) κριθῆς ὑπὲρ ἐκάστου **γαῖδαρίου**, ἵνα τὴν μὲν κριθὴν κατὰ στρατίαν φάγωσιν τὰ **γαῖδάρια** τὸ δὲ τριμῆσιν δοθῇ ἐκάστῳ ὀνέλατι λόγῳ ἀποτροφῆς αὐτοῦ.

Ὅτι ὁ τὸ ἀνωτέρω σημείωμα προχεῖρως κκογραφῆσας δὲν ἐπλαστῆν αὐτὸς πρῶτος τὸ ὄνομα γαῖδαριον ἀλλὰ πρέλαθεν αὐτὸ ἐκ παλαιότερας ἤδη κεινῆς χρήσεως, οὐδεμία οὐδ' ἡ ἐλαχίστη ἀμφιβολία χωρεῖ. Ἡ λέξις ἄρξ εἶνε προγενεστέρᾳ τῆς 6ης ἢ 7ης ἐκκτονταετηρίδος. Καὶ ἡδη ἔρω τὰτα· γαῖδαρος εἶνε λέξις Ἀραβικῇ· Ἐκ τῆς ἱστορίας γνωρίζομεν ὅτι οἱ Ἀραβες, ἡγουμένου τοῦ Ἀμρου, στρατηγοῦ τοῦ Ὁμάρ, ἐκυρίευσαν τὴν Αἴγυπτον ἐν ἔτει 638. Οὐδαμῶς ἀπίθκον πρὸ τῶν Ἀραβικῶν ὅπλων νὰ προεισήλασαν εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ πολλοὶ Ἀραβικοὶ λέξεις ἐν αἷς καὶ τὸ **γαῖδάριον**, σχηματισθὲν κατὰ τὸ προγενέστερον ὄναριον (δνάριον) ὕστερον δὲ μετασχηματισθὲν εἰς **γαῖδαρος** κατὰ τὸ ὄρος, ἔπτος, κόμηλος καὶ τὰ τοιαῦτα.

A. N. GIANNAPHS

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ

Η ΕΥΡΩΠΑΙΑ ΚΑΙ Η ΕΛΛΗΝΙΣ ΕΝ ΤΩ ΠΑΡΟΝΤΙ ΑΙΩΝΙ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ 17 φυλλαδίου)

Ἡ ἐκπαίδευσις τῶν θηλέων ἐν τοῖς Ἀνωτ. Παρθεναγωγείοις καὶ Ἀρσκαείοις δὲν τελεῖται βεβαίως ἐν πνεύματι καθαρῶς κλασικῷ ὡς ἐν τοῖς Ἑλλ. σχολείοις καὶ Γυμνασίοις, παρασκευάζουσα τὰς νεάνιδας δι' ἐγκυκλοπαιδικῆς μορφώσεως πρὸς εὐρυτέρας ἐπιστημονικὰς σπουδὰς ἀλλ' ἐν πρακτικῷ τοιούτῳ, ἀποσκοποῦσα τὴν παροχὴν τῶν γνώσεων ἐκείνων, ὅσαι ἀπαραίτητοι τυγχάνουσι διὰ τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα καὶ τὰ συνήθη τῆς οἰκίας καὶ γυναικείας βιοτεχνίας ἔργα· διότι οἱ βιωτικοὶ καὶ κοινωνικοὶ ὅροι, ὑπ' οὓς διατελούμεν, δὲν ἀνέπτυξαν εἰσέτι ἀναπόδραστόν τινα ἀνάγκην ἢ τάσιν τῆς γυναικὸς παρ' ἡμῖν πρὸς ἀνωτέρας σπουδὰς. Ἡ φιλολογικὴ ἐπιστήμη δὲν διανοίγει εὐρὸν στάδιον εἰς τὴν Ἑλληνίδα, ὑπὸ τῆς ἐκείνου μεγάλης ὕλης ὠφελείας, διότι ἔδραι μόνιμοι καθηγητριῶν πρὸς διδασκαλίαν τῶν κλασικῶν μαθημάτων καὶ τῆς φιλοσοφίας δὲν ἐδημιουργήθησαν ἀκόμη δυνάμεναι νὰ συντελέσωσιν εἰς τὴν γενικωτέραν τροπὴν τῆς Ἑλληνίδος πρὸς τὴν ἀνωτέραν κλασικὴν παιδείαν.

Ἐντεῦθεν ἐπὶ τῶν δακτύλων ἀριθμοῦνται αἱ κατ' ἔτος φοιτῶσαι εἰς τὸ φιλολογικὸν τμήμα τοῦ ἡμετέρου Πανεπι-

στημίου, ἀγόμεναι οὐχὶ τόσον ἐκ συμφέροντος ὕλικού ὅσον ἢ ἐξ ἐνδιαφέροντος καὶ ἀγάπης πρὸς τὴν φιλολογίαν ἢ ἐξ ἐγωιστικῆς τάσεως καὶ φιλοδοξίας πρὸς ἐπίδειξιν εὐρυκαθεικῆς καὶ πνευματικῆς μεταξὺ τῶν ὁμοφύλων ὑπεροχῆς. Χάριν λοιπὸν ἐλαχίστων φοιτητριῶν ἀνηκουσῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν εὐποροῦσαν καὶ ἀριστοκρατικὴν τάξιν δὲν εἶνε ὀρθὸν οὐδὲ σκόπιμον νὰ μεταβάλωμεν τὸ ἐκπαιδευτικὸν τῶν θηλέων σύστημα ἐπὶ τὸ κλασικώτερον. Ἐφ' ὅσον οἱ οἰκονομικοὶ καὶ κοινωνικοὶ ἡμῶν ὅροι δὲν ἐπιτρέπουσι τὴν ἵδρυσιν κλασικῶν τῶν θηλέων σχολῶν δύνανται αἱ βουλούμεναι νὰ ἐπιδοθῶσιν εἰς τὰς φιλολογικὰς σπουδὰς νὰ προσλάβωσι κατ' οἶκον καθηγητὴν τινα πρὸς διδασκαλίαν τῆς ἀρχαίας Ἑλλ. γλώσσης. Ἡ ἱατρικὴ καὶ φαρμακευτικὴ, ἐπιστήμαι προσφορώτεραι εἰς τὴν ἰδιοφυίαν τῆς γυναικὸς καὶ εἰς τὰς ὁποίας ἡ φύσις εὐφυῆς Ἑλληνίδος ἠδύνατο νὰ εὐδοκιμήσῃ κάλλιον τῆς Εὐρωπαϊκῆς, δὲν χρήζουσι βαθείας γνώσεως τῆς ἀρχαίας Ἑλλ. γλώσσης, διότι τὰς σπουδαιότερας ἐπὶ τῶν ἐπιστημῶν τούτων μελέτας καὶ γνώμας τῶν ἀρχαίων ἔχουσι μεταφέρει σποραδικῶς ἡμέτεροι καὶ ξένοι εἰς τὰ ἐν χρήσει τῆς ἱατρικῆς συγγράμματα. Διὰ ταῦτα φρονούμεν, ὅτι ἡ ἀντικατάστασις τῆς ἀρχαίας Ἑλλ. γλώσσης διὰ τῆς νέας μετὰ τῶν συμπαραμορφτουσῶν αὐτῇ γραμματικῶν καὶ συντακτικῶν συμπληρώσεων οὐ μόνον θὰ ἀπῆλλασσε τὰς νεάνιδας πνευματικῶν κόπων ὑπερμέτρων καὶ ἀγόνων ἀλλὰ καὶ οὐκ ὀλίγον χρόνον διαθέσιμον θὰ ἐπέτρεπε πρὸς διδασκαλίαν ἄλλων μαθημάτων προσφορώτερον εἰς τὴν φύσιν καὶ τὴν μετέπειτα βιωτικὴν αὐτῶν δρᾶσιν. Ἄν ἡ διδασκαλία τῆς νεωτέρας Ἑλλ. γλώσσης θεωρῆται ἀναγκασία διὰ τοὺς μικροὺς μαθητὰς οὐ μόνον πρὸς γνῶσιν αὐτῆς ἀλλὰ καὶ ἐμπέδωσιν καὶ ἐπικράτησιν, ὅπως προϊόντος τοῦ χρόνου στερεότυπον μορφήν προσλάβῃ, κατὰ τὴν κοινὴν καὶ ἀντικαταστήσῃ τὴν πολύμορφον, τὴν βριθουσαν χυδαῖσμων κακοήκων καὶ ξενικῶν στοιχείων μητρικὴν ἡμῶν γλῶσσαν, διὰ τὰς μαθητρίδας καθίσταται ἀπαραίτητος καὶ ἐπιβεβλημένη, διότι αὐταὶ βραδύτερον ὡς μητέρες θὰ χαράξωσιν ἀνεξίτηλως ἐπὶ τοῦ εὐπλάστου πνεύματος τῶν τέκνων τὰ πρῶτα στοιχεῖα τῆς καθαραιούσης γλώσσης καὶ θὰ θέσωσι τὰς βάσεις μιᾶς γλώσσης ὁμοιομόρφου καὶ γενικῆς, ἀπῆλλαγμένης τοπικῶν ἰδιωτισμῶν καὶ ἄλλων ὀθνείων καὶ ἐξιδιασμένων τύπων ἕνεκα τῶν ὁποίων ἡ λαλουμένη ἡμῶν γλῶσσα ἀπώλεσε πᾶσαν χάριν καὶ δύναμιν καὶ ἐπαισθητῶς τῆς ἀρχαίας ἀπεμακρύνθη. Οὕτω λοιπὸν ἐλπίς ὑπάρχει τὸ ἀπὸ πολλοῦ ἀπασχολοῦν ἡμᾶς γλωσσικὸν πρόβλημα, οὐτινος ἡ λύσις ἀφέθη εἰς τὴν τύχην κατὰ τὸν χρόνον, νὰ εὕρῃ τὴν βαθμιαίαν καὶ φυσικὴν αὐτοῦ λύσιν. Εὐχῆς δὲ θὰ ἦτο ἔργον καὶ ὁ ἀνεκτίμητος προγονικὸς ἡμῶν θησαυρὸς νὰ ἀπεκκλύπτετο καὶ προσεφέρετο ταῖς μαθητρίαις κατ' ἐκλογὴν καὶ βαθμιαίως διὰ τῆς συνήθους γλωσσικῆς μορφῆς, ὅπως οὐ μόνον τὴν δύναμιν τοῦ πνεύματος τῶν ἀρχαίων θαυμάσωσιν ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν θείων, ἱερῶν καὶ ἑλληνοπρεπῶν αὐτῶν διδασμάτων καὶ ὑποθηκῶν παραδειγματισθῶσι καὶ κανονίσωσι τὸν βίον αὐτῶν. Εἶναι δὲ τῇ ἀληθείᾳ ἀσύγγνωστον σφάλμα Ἑλληνες ἡμεῖς, τὴν τῶν προγόνων χώραν οἰκοῦντες, νὰ μὴ ἔχωμεν γνῶσιν τινα τῶν πολυτίμων τούτων κειμηλίων, ἅτινα ἐκληροδότησαν ἡμῖν οἱ προπάτορες, ἀλλὰ νὰ ἀποκρύπτωμεν ταῦτα ζηλοτύπως ἀπὸ τῶν ὁμμάτων τοῦ κοινοῦ λαοῦ καὶ περιορίζωμεν εἰς ὀλίγους προνομιοῦχους μονοπωλικῶς ἐν ᾧ ἄλλοι λαοὶ ξένοι διὰ τῆς γλώσσης αὐτῶν κοινὰ

κατέστησαν εἰς τοὺς πολλούς. Οἱ δὲ φρονούντες, ὅτι ἡ ἀρχαία γραμματικὴ, τὸ συντακτικὸν καὶ αἱ διάφοροι τεχνολογικαὶ παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν ἀρχαίων κειμένων ὀξύνουσι τὴν διάνοιαν τοῦ τροφίμου καὶ ἀναπτύσσουσι τὴν κρίσιν αὐτοῦ, δὲν ἔχοντα ὀρθότητος ὡς παρατηρεῖ ὁ ἐπιφανὴς Γερμανὸς Παιδαγωγὸς V. Rein («Ἐθνικὴ ἀγωγή» φυλ. 5 ἔτος 1901 σελ. 69): «Ὁ ἰσχυρισμὸς, λέγει, ὅτι ἡ ἐκμάθησις τοῦ τυπικοῦ τῶν ἀρχαίων γλωσσῶν ἐνέχει μορφωτικὴν δύναμιν, εἶναι δηλ. γυμναστικὴ τις τοῦ πνεύματος καὶ δι' ὅλας τὰς λοιπὰς μαθήσεις, στερεῖται ὑποστάσεως. Τοιαύτη τις καθόλου εἰπεῖν οὐδαμῶς ὑφίσταται, ἀλλ' ὑφίστανται τόσα εἶδη αὐτῆς, ὅσα κατ' οὐσίαν διάφορα εἶδη πνευματικῆς ἀσχολίας ὑπάρχουσι. Πολλοὶ τῶν μαθητῶν λίαν ἡσκημένοι ὄντες εἰς τὸ τυπικὸν τῶν ἀρχαίων γλωσσῶν δὲν ἐδδοκιμοῦσι π. χ. εἰς τὰ μαθηματικά». Μετὰ τὰ ὀλίγα ταῦτα περὶ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἔλθωμεν καὶ εἰς τὰ πραγματικά ἢ φυσικά μαθήματα.

Καὶ τῶν φυσικῶν μαθημάτων ἡ ὕλη χρήζει ριζικῆς μεταβολῆς ἐπὶ τὸ σκοπιμώτερον καὶ πρακτικώτερον διότι ὡς ἔχει νῦν αὕτη κατὰ ποσὸν καὶ ποιὸν καὶ ὡς προσφέρεται δογματικῶς καὶ ἀπὸ τοῦ βιβλίου πνευματικὴν ἐξάντλησιν μᾶλλον ἐπιφέρει ἢ πραγματικὴν ὠφέλειαν. Σκοπὸς τῆς φυσικῆς ἱστορίας ἐν τοῖς Ἀνωτ. Παρθεναγωγείοις δὲν πρέπει νὰ εἶναι κυρίως ἡ κατ' ἐπιστημονικὴν διάταξιν καὶ μορφήν γνῶσις ὅσον οἶόν τε περισσώτερον ἐμφύχων τε καὶ ἀψύχων τῆς φύσεως ἀντικειμένων ἀλλ' ἡ μελέτη καὶ ἐξέτασις ἐκείνων ἰδίᾳ τῶν φυσικῶν ὄντων, ἅτινα ὡς ἐκ τῶν ἰδιοτήτων, τῶν προϊόντων καὶ ὑπηρεσιῶν αὐτῶν πρὸς τὸν ἄνθρωπον κέκηνται μείζονα σπουδαιότητα καὶ διεγείρουσι περισσώτερον τὸ ἐνδιαφέρον. Τοιαῦτα ἐκ μὲν τοῦ ζωικοῦ βασιλείου εἶναι τὰ κατοικίδια ζῶα, ἐκ δὲ τοῦ φυτικοῦ τὰ ὀπωροφόρα καὶ καλλωπιστικά φυτά. Ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ὅμως τούτων δέον νὰ βαίνωμεν οὐχὶ μόνον κατὰ περιγραφικὸν σύστημα ἀλλὰ καὶ κατὰ ζωοτεχνικὸν τοιοῦτον, ἀποσκοποῦν τὴν διὰ τεχνητῶν ἢ πρακτικῶν μέσων προαγωγὴν καὶ βελτίωσιν τῶν ἐμφύτων ἰδιοτήτων τῶν ζώων καὶ τῶν φυτῶν καὶ αὐξήσιν τῶν παραγωγικῶν αὐτῶν δυνάμεων. Ἐπειδὴ ὁ χῶρος τοῦ παρόντος δὲν ἐπιτρέπει εἰς πολλὰς λεπτομερεῖας ἐπὶ τῆς σκοπιμότητος αὐτῶν νὰ εἰσέλθω, περιορίζομαι μόνον εἰς τὴν ἀναγραφὴν τῆς διδασκτέας ὕλης τῶν φυσικῶν μαθημάτων. Αὕτη δὲ καθ' ἡμᾶς πρέπει νὰ εἶναι: Γενικά τινα περὶ τοῦ ἀνθρώπου ἢ ἀνθρωπολογία, ἐκ τῶν κατοικίδιων ζώων ἡ αἶξ, τὸ πρόβατον, ὁ βοῦς, ὁ ἵππος, ὁ κόνικλος, ἡ περιστέρα, στοιχειώδης ὀρνιθοτροφία καὶ μεταξοσκωληκοτροφία, στοιχειώδης κηπουρικὴ καὶ ἀνθοκομία, γενικά τινα ἐκ τῆς φυτολογίας, ὅσα θὰ χρησιμεύσωσιν ὡς εἰσαγωγὴ εἰς τὴν κηπουρικὴν καὶ ἀνθοκομίαν. Εἶναι εὐνόητον ὅτι τὰ μαθήματα ταῦτα ἀρμόζουσι καλύτερον εἰς τὰς κλίσεις καὶ τὸν βίον τῆς γυναικός, ἀλλὰ τῶν μαθημάτων τούτων ἡ διδασκαλία ὅπως ἀποβῇ καρποφόρος, δὲν πρέπει νὰ περιορίζεται μόνον εἰς τὸ βιβλίον ἀλλ' ἐφ' ὅσον εἶνε δυνατόν καὶ πρακτικῶς νὰ ἐφαρμόζεται.

Τί δὲ νὰ εἰπωμεν καὶ περὶ τῆς γαλλικῆς γλώσσης τοῦ ἀπαρατήτου ἄλλοτος τῆς ἐλληνοπρεποῦς μορφώσεως τῆς Ἑλληνίδος; Ἰδοὺ τί περὶ ταύτης γράφει ὁ X. Κυριακάτος ἐν τῇ Δημῶδει αὐτοῦ Παιδαγωγικῇ (σελ. 157—158: «Ποία δὲ ἡ χρησιμότης τῆς γαλλικῆς γλώσσης εἰς τὰς Ἑλληνίδας; Ἐκτός σπανίων ἐξαίρεσεων, συναναστρέφονται μετὰ ξένων ἢ ταξειδεύουσιν ἢ

ἐπιδίδονται εἰς βιοποριστικὰ ἐπαγγέλματα, εἰς τὰ ὅποια χρησιμεύει ἡ γλῶσσα αὕτη; Βεβαίως ὄχι. Μένει λοιπὸν ὡς μόνος σκοπὸς αὐτῆς ὁ τῆς ψευτεπιδείξεως. Ἑλληνίδες ζῶσαι ἐν Ἑλλάδι καὶ μετὰ Ἑλλήνων ἀποκλειστικῶς ἀναστρέφόμεναι εἶναι ἀνάγκη νὰ γνωρίζωσι τὴν γαλλικὴν! Εἶναι περιστάσεις κατὰ τὰς ὁποίας εἰς τὰς Ἑλληνίδας πρὸς ἑκφρασίαν τῶν διανοημάτων καὶ αἰσθημάτων αὐτῶν δὲν ἀρκεῖ ἡ μητρικὴ γλῶσσα! Εἰς τὰς ἐκτάκτους ταύτας περιστάσεις ἡ ἄγνοια τῆς γαλλικῆς γλώσσης εἶναι ἀπόδειξις κακῆς ἀνατροφῆς! Καὶ ὅμως ἡ καλὴ ἀνατροφή τῶν κορασίων, δὲν εἶναι ἐκείνη, τὴν ὁποίαν θεωροῦσιν ὡς ταιχύτην οἱ πολλοί. Ἡ ἀνατροφή τῆς νεάνιδος δυνατόν νὰ εἶναι ἀρίστη καὶ χωρὶς γαλλικὰ καὶ χωρὶς τεχνολογίαν.... Ἡ σεμνότης, ἡ μετριοφροσύνη, ἡ φιλοπονία, ἡ ἀγαθότης τῆς καρδίας, ἡ οἰκονομία, ἡ πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ οἴκου, τὴν τιμὴν καὶ ὑπόληψιν τοῦ ἀνδρὸς ἀφοσίωσις τῆς γυναικός, εἰς τὰ ὅποια προτερήματα ἀποβλέπει πᾶσα ὑγιὲς ἀνατροφή τοῦ θήλεος φύλου, δύνανται ἀριστα νὰ ὑπάρχωσιν εἰς τὴν νεάνίδα χωρὶς νὰ συνοδεύωνται ὑπὸ τῶν ἀνωφελῶν γνώσεων ἥμισυ δὲ ὑπὸ τῆς γαλλικῆς γλώσσης. Τοῦναντίον ἡ ἄγνοια αὐτῆς ἀφαιρεῖ, νομίζω, ἐν ὅπλῳ ἐπικίνδυνον τῆς γυναικείας φιλαρεσκείας καὶ κουφότητος».

(Ἐπεται τὸ τέλος)

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΟΥΤΙΜΟΣ

Δημοδιδάσκαλος

ΔΙΔΑΚΤΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

ΟΤΙ ΔΕΙΝΟΝ ΤΟΙΣ ΑΝΘΡΩΠΟΙΣ Η ΑΜΑΘΕΙΑ

Ἀφ' οὗτο ἡ ἐπιστήμη τοῦ παιδεύειν ἀνδρωθεῖσα, μακροχρόνιους ἐπεζήτησε νὰ διαλύσῃ πλάναν ἐπ' ἀγαθῇ τῆς σπουδαζούσης τρυφερᾶς νεότητος, πολλὰ ἠκούσθησαν καὶ περὶ τοῦ βιβλίου, ἐπαξίως δέ, καθόσον ἀνέκαθεν εἶνε τὸ ἕτερον τῶν κορυφαίων διδακτικῶν μέσων. Ἐν τούτοις ὀλίγα ἐκ τῶν ἐν χρήσει τανῶν διδακτικῶν βιβλίων ἐκπληροῦσι τὸν προορισμὸν τῶν καὶ τὸ Ἑλληνικὸν Κοινοβούλιον ἐπολιτεύθη τὰ μάλ' κοινωφελῶς, θεσπίσαν τὸν διαγωνισμὸν τῶν βιβλίων καὶ τὴν διαχείρισιν αὐτῶν παρὰ τῆς Κυβερνήσεως.

Δύναται πᾶς τις νὰ κατανοήσῃ τὴν σημασίαν τοῦ καλοῦ βιβλίου, ἐὰν ἀναλογισθῇ, ὅτι αἱ χῶραι Ἀγγλία, Γερμανία, Ἑλβετία, εἰς τὰς ὁποίας εἶναι εἰς μέγαν βαθμὸν διαδεδομέναι ἡ γνῶσις καὶ ἕξις τοῦ ἀναγινώσκειν, πρωτοστατοῦσιν εἰς τὴν πρόοδον καὶ τὸν πολιτισμὸν. Εἶναι δὲ καὶ ἱστορικῶς ἀποδεδειγμένον, ὅτι ἡ πρόοδος καὶ ὁ πολιτισμὸς τῶν κρατῶν ἐλέγχεται οὐχὶ ἐκ τῶν πολυπληθῶν φαλάγγων, τὰς ὁποίας δύνανται, πρὸς ἀλληλοκτονίαν ἄλλως τε, νὰ παρατάξωσιν, ἀλλ' ἐκ τῶν μυριάδων, αἵτινες ἐπίστανται ἀναγινώσκειν καὶ ἐκ τῆς ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον διαδόσεως τῆς ἔξεως αὐτοῦ.

Δι' ἀθανάτων ἐπῶν ὁ μέγας Οὐγκὼ καυτηριάζει τὴν ἀμάθειαν, ἣν παριστᾷ δι' ὅσων ἐνεσι ζοφερῶν χρωμάτων συνεπιεῖ ἐπισκέψεως αὐτοῦ εἰς τὸ Κάτεργον, ὑποδεικνύει δ' ἐν ταύτῃ τὴν εὐθύνην, τὴν ὁποίαν ἔχουσιν αἱ κοινωνίαι νὰ διδάξωσι καὶ μορφώσωσι τὰ ἑαυτῶν μέλη.

«Ἐκαστον παιδίον, λέγει, τὸ ὁποῖον διδάσκεται, εἶναι εἰς ἄνθρωπος, ὅστις κερδίζεται. Ἐπὶ ἑκατὸν κλεπτῶν, οἵτι-

νες είναι ἐν τῇ κατέργῃ, οἱ ἐνεήκοντα δὲν ἐπῆγαν ποτὲ εἰς τὸ σχολεῖον, οὔτε μίαν φοράν, δὲν γνωρίζουν ν' ἀναγινώσκουν, καὶ ὑπογράφουν μὲ ἓνα σταυρόν· τὸ σκότος δὲ αὐτὸ τῆς ἀμαθείας ὠδήγησεν αὐτοὺς εἰς τὸ ἐγκλημα. Ἡ ἀμάθεια εἶναι ἡ νύξ, ἥτις ἀνοίγει τὴν ἄβυσσον· διότι, ὅπου τὸ λογικὸν ἔρπει, ἡ τιμιότης χάνει.

»Τὰ πτερὰ τῶν πνευμάτων εὐρίσκονται εἰς τὰς σελίδας τῶν βιβλίων. Πᾶς ἄνθρωπος ἀνοίγων ἐν βιβλίῳ εὐρίσκει μίαν πτέρυγα καὶ δύναται νὰ πετῇ ἐκεῖ ὕψηλά, ὅπου ἡ ψυχὴ ἐν ἐλευθερίᾳ κινεῖται. Τὸ Σχολεῖον εἶναι ἐπίσης ἱερὸν, ὅσον καὶ ὁ Νάος. Τὸ ἀλφάβητον, ὅπερ τὸ παιδίον μὲ τὸν δάκτυλόν του συλλαβίζει, περιέχει ὑπὸ ἑκάστον γράμμα μίαν ἀρετὴν! Ἡ καρδίᾳ φωτίζεται ἡδέως μὲ τὴν ταπεινὴν ταύτην λάμψιν.

»Δώσατε λοιπὸν εἰς τὸ μικρὸν παιδίον τὸ μικρὸν βιβλίον. Βαδίσσατε μὲ τὸ φῶς ἀνὰ χεῖρας, διὰ νὰ δυνήθῃ νὰ σας ἀκολουθήσῃ. Ἡ νύξ παράγει τὴν πλάνην, ἡ δὲ πλάνη τὸ ἐγκλημα. Ἐλλείπει διδασκαλίᾳ ῥίπτονται εἰς τὴν κτηνώδη κατάστασιν κεφαλαὶ ἀτελεῖς μὲ θλιβερά ἐνστικτὰ καὶ τυφλοὺς ὀφθαλμοὺς, βαδίζουσαι ψηλαφητὶ εἰς τὸν ἡλικὸν κόσμον. Φωτίσωμεν τὰ πνεύματα· τοῦτο εἶναι τὸ πρῶτιστον ἡμῶν καθήκον· καὶ ἐκ τοῦ πλέον μηδαμινοῦ στέατος κατασκευάσωμεν ἐν φῶς. Ἡ διάνοια θέλει νὰ εἶναι ἀνοικτὴ ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸ πνεῦμα ἔχει δικαίωμα νὰ ἐκκολαφθῇ καὶ ὅστις δὲν σκέπτεται, δὲν ζῇ!

»Οἱ κλέπται οὗτοι εἶχον τὸ δικαίωμα τοῦ ζῆν. Σκεφθώμεν καλῶς περὶ τοῦτο. Τὸ σχολεῖον μεταβάλλει εἰς χρυσὸν τὸν χαλκόν, ἐνῷ ἡ ἀμάθεια μετασχηματίζει εἰς μόλυβδον τὸν χρυσόν. Λέγω ὅτι οἱ κλέπται οὗτοι κατεῖχον θησαυρόν· τὸ λογικὸν τὸ ἀθάνατον, τὸ σεβαστὸν καὶ ἀναγκαῖον. Λέγω ὅτι ἔχουσι τὸ δικαίωμα ἐκ τοῦ βάθους τῆς ἀθλιότητος τῶν νὰ στραφῶσι πρὸς ὑμᾶς, εἰς τοὺς ὁποίους μεδιᾷ ἡ ἡμέρα καὶ νὰ σας ζητήσωσι λογαριασμὸν διὰ τὸ πνευμά των. Λέγω ὅτι εἶναι οἱ πεπτωκότες. Τὰ σφάλματα, διὰ τῶν ὁποίων εἶναι ἐστιγματισμένοι, δὲν εὐθύνουσιν αὐτοὺς. Δὲν θὰ ἡδύναντο καὶ οὗτοι νὰ φωτισθῶσι διὰ τῶν φώτων, τὰ ἑποῖα τῆς ἡρνήθησαν; Εἶναι οἱ δυστυχεῖς καὶ ὅχι οἱ ἐχθροί. Τὸ πρῶτον ἐγκλημα διεπράχθη ἐπ' αὐτῶν τῶν ἱδίων. Ἐχουσι τῆς σκέψεως τὴν φλόγα ἐσβεσμένην. Ἡ κοινωνία τοῖς ἔκλεψε τὴν ψυχὴν των».

Παρ' ἡμῖν εὐτυχῶς τὸ φῶς τῆς Παιδείας ἤρχισε νὰ διαλύῃ, ἔστω καὶ ἀτελῶς τὰ σκότη, ἅτινα ἔχει τὴν ἀδυναμίαν νὰ ἐπιδαψιλεύῃ τοῖς ἀνθρώποις ἡ ἀποτρόπαιος θεὸς Ἀμάθεια. Ἐὰν δ' ὁπότε καταστῇ ὄντως ὑποχρεωτικὴ καὶ καλλιεργηθῇ δεόντως ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν ἀνάγνωσιν, θέλει ἐπηρεάσει εὐεργετικῶς τὴν φιλότιμον ψυχὴν τῶν τέκνων τῆς πεφημισμένης ταύτης χώρας. Διὰ τῆς ἐπισταμένης ἀναγνώσεως θὰ καρπωθῶσι ποικίλων ὠφελειῶν καὶ θὰ ἐκπληρώσωσι τὸν ὕψιστον προορισμὸν τοῦ λογικοῦ ὄντος. Τὴν διὰ τῆς καθημερινῆς δηλαδὴ βελτιώσεως καὶ τελειοποιήσεως προσπέλασιν εἰς τὸ τέλειον. Ὁν, κατὰ τὸ θεῖον θεοῦ ἔρκους ἔπος « γίνεσθε τέλειοι, ὡς ὁ πατὴρ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς τέλειός ἐστιν»· ὑπὸ τὸν ὅρον βεβαίως νὰ κατανοηθῇ ὅτι ἡ ἀνάγνωσις εἶναι πρὸς ἀποκτησιν γνώσεων ἡθικῶν καὶ βιοπαιδευτικῶν, καὶ ὅχι ἀπλῶς διὰ νὰ σκοτώνωμεν, κατὰ τὸ δὴ λεγόμενον, τὰς ἄλλως πολυτίμους ὥρας μας.

Βιβλία συνενοῦντα τὸ τερπνὸν μετὰ τοῦ ὠφελίμου, ὀδηγοῦσιν εἰς τὸν καθ' ἡμέραν βίον καὶ τὰς ἀσχολίας αὐτοῦ, ἐνισχύουσι καὶ ἐνθαρρύνουσιν εἰς τὸ στάδιον τῆς ζωῆς, εἰς τὴν ἡθικὴν καὶ τὴν ἐργασίαν, εἰς τὴν τιμιότητα καὶ τὸ καθήκον, ἀποβαίνοντα οὕτω μεγίστη δύναμις πρὸς ἡθικοκοινωνικὴν ἀναμόρφωσιν. Ὁ ἀναγνώστης τοιούτων βιβλίων ἐπαυξάνει κατ' ὀλίγον τὰς ἀρετὰς καὶ τὴν ἱκανότητά του, τὴν εὐφυΐαν καὶ τὴν ἡθικὴν του, ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ ἀνακαινίζόμενος. Ἐν γένει ὁμῶς, λόγοιό τε καὶ ἄπλοϊ, δὲν συνειθίσκαμεν ν' ἀναγινώσκωμεν, ἢ μάλλον ἐλάχιστοι εἶναι οἱ τακτικοὶ καὶ σοβαροὶ βιβλιόφιλοι, οἱ ζητοῦντες « τὰς πτέρυγας τοῦ πνεύματος» εἰς τὰς σελίδας τῶν ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν καλῶν βιβλίων. Ἐντεῦθεν δὲ τὸ συνηθέστατον παρὰ τῇ λαῶ φαινόμενον, ὅτι πενιχρότης γνώσεων καὶ προλήψεις καὶ δεισιδαιμονίαι ἀνακυκλοῦνται εἰς τὸ κρανιακὸν αὐτοῦ ταμεῖον ἐν ἀδελφικῇ, ὡς εἰκός, ἀγάπῃ καὶ ὁμονοίᾳ, πρὸς δόξαν τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος, αἰῶνος τῆς ἀλματικής προόδου καὶ τοῦ θαμβούντος πολιτισμοῦ.

Ἐὰν εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι ὅπου ἡ ἀμάθεια ἐπιπολάζει, ἐκεῖ καὶ ἡ κακία κυριαρχεῖ· ἐὰν ὅπως μᾶς κάμνη ἐντύπωσιν, ὅτι δυσαρθρὸν ἀκόμη πλῆθος ψυχῶν παραπαλεῖ εἰς τὸ στάδιον τῆς ζωῆς ἐνεκα τῆς ἀμαθείας, ἥτις ἀπεργάζεται τὴν ἀθλιότητα καὶ ὀδηγεῖ εἰς τὸ ἐγκλημα· ἐὰν μᾶς συγκινή ὅπωςδὴποτε ἡ θέα οὐκ ὀλίγων παιδίων, τὰ ὁποῖα ῥίπτονται εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ βίου, χωρὶς οὐδὲ τὸ ἄλφα νὰ γνωρίζωσιν· ἐὰν ὄντως μᾶς ἐνδιαφέρῃ ἡ διὰ τοιούτων ἢ τοιούτων μέσων ἐνάσκησις τῶν διαφόρων ἐπαγγελμάτων, ὀφειλομένον παντὶ σθένει καὶ ἐκ παντὸς τρόπου νὰ διαδώσωμεν ἐν Κρήτῃ τὰ ἀγαθὰ τῆς παιδείας, ἐκ τῶν ὁποίων, ἐν εἶναι καὶ ἡ φιλαναγνωσία. Διότι τοῦτο κατορθοῦται· κυρίως διὰ τῆς παιδείας, ἥτις διαχειρίζεται ψυχὰς εὐπλάστους, δεχομένας τὰ σπέρματα πάσης ἀρετῆς· ἀρκεῖ νὰ τοῖς δοθῇ καιρὸς νὰ βλαστήσωσι διαρκούσης εἰσέτι τῆς μαθητικῆς περιόδου, γνωστοῦ ὄντος ὅτι ἡ καρποφορία ἀνήκει κυρίως εἰς τὸν μετὰ ταῦτα βίον.

Ἰουλίῳ 1907.

ΓΕΩΡΓ. ΜΑΡΘΟΔΩΡΟΣ
Διευθυντὴς δημ. σχολείου

ΠΩΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΕ Η ΩΡΑΙΑ

Διὰ νὰ ὀνομασθῇ μία γυνὴ ὠραία ἀνάγκη νὰ ἔχῃ τὰς ἐξῆς τριάκοντα ιδιότητας:

- Α' 3 λευκά—ἐπιδερμίδα, ὀδόντας, χεῖρας.
- Β' 3 μαύρα—ὀφθαλμοὺς, βλεφαρίδας, ὀφρὺς.
- Γ' 3 κόκκινα—χεῖλη, παρειάς, ὀνυχας.
- Δ' 3 μικρά—ὀδόντας, ὦτα, πόδας.
- Ε' 3 μακρά—σῶμα, κόμην, χεῖρας.
- ΣΤ' 3 πλατέα—μέτωπον, στήθος, ἀπόστασιν ὀφρύων.
- Ζ' 3 στενά—πόδας, ὀφρὺν, στόμα.
- Η' 3 χονδρά—κνήμην, μηρούς, βραχίονας.
- Θ' 3 λεπτά—δακτύλους, χεῖλη, τρίχας.
- Ι' 3 μέτρια—κεφαλὴν, ῥῖνα, μαστοὺς.

Ἐν Βυζάντι Ἀμαρίου.

Ἐσμ. Ι Σαουνάτσος
Σπουδαστὴς τοῦ Δικαίου

Ἀνταλλάσσω Κάρτ-ποστάλ Ἑλληνιστὶ καὶ Γαλλιστὶ.
Ἐλευθεροῦς (poste restante,) Ρέθυμνον

Ο ΚΡΗΤΙΚΟΣ ΟΠΛΙΣΜΟΣ

«Καὶ τῶν ὁρίων τιμωτάτη αὐτοῖς
[τοῖς Κρητίν] εἶνε τὰ ὄπλα».

Στράβων

(Συνέχεια ἐκ τοῦ 18ου φυλλαδίου)

8. Ἐπίλογος.

Ἡ προκειμένη ἀπόπειρα συγγραφῆς μονογραφίας περὶ τῶν ὄπλων, μὲ τὰ ὅποια ἠγωνίζοντο οἱ Κρητεῖς ἀπὸ ἀμνημονεύτων χρόνων μέχρις ἡμῶν, τυγχάνει παρεμπερῆς πρὸς τὴν μονογραφίαν ἑτέρου, ὅστις ἀπεπειράθη μετὰ πολυχρόνιον ἐργασίαν νὰ αξιολογήσῃ βλα τὰ ἐμφυχα εἰς δύο κατηγορίας, ἀπογράφων ὅσα τίκονται καὶ ὅσα ἐκκολλάπτονται κεχωρισμένως· ἀφιέρωσα δὲ τὸ ἔργον εἰς τινα, ὁ ὅποιος μειδιάσας ᾄκτειρε τὸν ἀπρεωτήν ὡς μοχθήσαντα δι' ὅτι ἠδύνατο νὰ συνοψισθῇ ἀπλούστατα εἰς τὰς ἐξῆς δύο λέξεις: «ὅσα ἐμφυχα ἔχουσι τὰ ὦτα ἔξω τῆς κεφαλῆς τίκονται καὶ ὅσα ἔχουσι τὰ ὦτα κεκρυμμένα γίνονται ἀπὸ τὸ αὐτό».

Ἄλλ' ὅμως μεταξὺ τῶν δύο τούτων μονογραφῶν μεσιλαβεῖ ἡ ἐξῆς διαφορὰ, ὅτι ἐκείνην μὲν ἐκρινεν ἄλλος, τὴν δ' ἀνεπάρκειαν τῆς παρούσης κρίνων ἐγὼ αὐτὸς ὁμολογῶ, ὅτι ἴσως ἔγραψον ἐπιτυχέστερον μὲ δύο λέξεις «ὅσα ὄπλα ἐφευρέθησαν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Διὸς μέχρι τῆς σήμερον ὅλα ἐπέστειν ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν Κρητῶν, ἀλλὰ καὶ ἐδοξάσθησαν ὅπ' αὐτῶν».

9. — Βιβλιογραφία.

Πηγὰὶ ἀφ' ὧν ἠρύσθην πληροφορίας κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς προκειμένης μονογραφίας:

Ὅμηρος, Ἑουκλείδης, Πρόδοτος, Ἀπολλόδορος, Καλλίμαχος ὁ Κρηναῖος, Σοφοκλῆς, Αἴας Μαστιγοφόρος, Λυρική ἀνθολογία, Πλάτων, Ξενοφώντας Ἑλληνικά, Ξενοφώντας Κύρου Ἀνάβασις, Ὀνομαστικόν τοῦ Πτολεμαίου, Πολύβιος, Διόδωρος, Στράβων, Παυσανίας, Ὀβίδιος, Ἀπομνημονεύματα Γαίου Ἰουλίου Καίσαρος, Ἑλληνική Ἱστορία Παπαρηγοπούλου, Ἑλληνική Ἱστορία Λάμπρου, Γενική Ἱστορία Πτολεμαίου, Ἡ νῆσος Κρήτη καὶ οἱ Νόμοι τοῦ Μίνως, Ὁ Κρητικὸς Πολιτισμὸς, Περιγραφή τῆς Κρήτης, Ἱστορία τῆς Κρήτης Φιλάκι, Ἱστορία τῶν Σφακιῶν, Ἱστορικά Σημειώματα, Τετρακοστούμνη Ἑλλάς, Κρητικοὶ Γάμοι, Κατάστασις καὶ Διοίκησις τῆς Κρήτης ἐπὶ Βενετῶν, Ἑλλήνες στρατιῶται ἐν τῇ Δύσει καὶ ἀναγνῶντες τῆς ἑλληνικῆς τακτικῆς, Ἐρωτόκριτος, Βελών, ὁ Γάμος ἐν Κρήτῃ, Περιοδικὸν «Ἑστία», ἔφημερις «Ἡράκλειον», «Κρητικὴ ἀρχαιολογικὴ ἔφημερις» καὶ Λεξικόν τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιολογίας.

Γ. Ἰακ. Καλαϊσόκης

ΘΕΛΩ ΕΣΥ ΝΑ Μ' ΑΓΑΠΑΣ

Θέλω ἐσὺ νὰ μ' ἀγαπᾷς ἐν μέτρῳ. Νὰ κενώσω
Δὲν θέλω τῆς καρδίας σου διὰ μίαν τὴν μόρον.
Νὰ ἀποπνέῃ τὸ αὐτὸ ἄρωμα θέλω ὅσο
Τοῦ νῆματος τοῦ ρίον μας θὰ φαίνεται ἡ Μοῖρα.
Σ' ἐμένα κατ' ἐξάφρην θὰ ἐπιτρέψῃς κόρη,
Βαθύτερον τὸ αἰσθημα νὰ τρέφω κλείει τόσην
Ἀγάπην ἢ καρδιά μου, καὶ δύναται καὶ ἔρη
Νὰ παραστή, ἂν μὲ μὴ τοὺς κόλπους τῆς κενώσῃ.
Καρδιά μὲ πέλαιος πλατὺ ἀγάπης εἰς τὴν μέση,
Ποῦ σ' ἄλλο στήθος δὲν μπορεῖ κανένα νὰ χωρέσῃ.
Καρδιά πλασμένη ν' ἀγαπᾷ καὶ νὰ πονῇ πλασμένη,
Νὰ χύν' ἀγάπης ποταμὸς καὶ ἀκένωτη νὰ μένῃ.
Τόσην ἀγάπην, πιστεύεις, ἄλλη καρδιά δὲν χύνει.
Ἀγάπην εἰς τὸν σφρανκόν, σὲ κάθε του ἀστέρι.
Στὴν Γαλαξίαν χωριστά, στὴν πούλια, στὴν Σελήνη,
Εἰς τὸν βουνὸν τὸ ἄρωμα ἔπου σκορπᾷ τ' ἀγέρι.
Στὴν θάλασσαν, σὲ κῆμά της, εἰς τὰ φίλα ποῦ βίδει
Τὰ ῥοσσερά στὴν ἀμμουδιά καὶ ἀγάπη ποῦ ἐμένα
Δὲν χύνει ἡ καρδιά μου; σὲ ποῖο σερμὴν στολίδι;
Σὲ ποῖο διαμάντι τῆς ψυχῆς, ποῦ φέρει μὴ Παρθέναν;

Φιλόκαλος

ΔΗΜΩΔΕΙΣ ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ
ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΓΕΛΜΑΤΑ
ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΜΗΝΩΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

Ἰούλιος.

Τῆς Ἀγίας Μαρίας αὔρα,
τ' αἶ λιοῦ σταφύλι,
καὶ τὸν Αὐγούστο μαντύλι.

Ἦτοι, κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς ἁγίας Μαρίας (17 Ἰουλίου)
εἰσὶν ὥριμα τὰ σύκα, κατὰ δὲ τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ (20
Ἰουλίου) αἱ σταφύλαι.

Ὁ Προκόπιος κόπτ' ἀγγούρια,
ἡ ἁγία Μαρίνα σύκα
καὶ ὁ αἶ λιοῦ τὰ σταφυλάκια
μὲς' στὰ βερροπανερῶκια.

Ταυτόσημος τῇ ἀνωτέρῳ. Ἡ ἑορτὴ τοῦ ἁγίου Προκοπίου,
καθ' ἣν οἱ σικυαὶ (ἀγγούρια) ὥριμάζουσι, τελεῖται τὴν 8
Ἰουλίου.

Τ' αἶ λιοῦ τὸ καρύδι,
τοῦ Σωτήρος τὸ σταφύλι
καὶ τῆς Παναγίας τὸ σύκα.

Ἡ παροιμία αὕτη λέγεται ἐν Ἠπειρῷ, ἢ δὲ ἀσήμαντος
ἀσυμφωνία πρὸς τὰς προλαβοῦσας εἰς τὸν προσδιορισμὸν
τῆς ὥριμάνσεως τῶν σταφυλῶν καὶ τῶν σύκων προέρχεται
ἴσως ἐκ τῆς διαφορᾶς τοῦ κλίματος. Τοῦ Σωτήρος εἶναι ἡ
ἑορτὴ τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος, τελουμένη τὴν
6 Αὐγούστου, τῆς Παναγίας δὲ ἡ τῆς Κοιμήσεως τῆς
Θεοτόκου (15 Αὐγούστου).

Ἀπὸ τὰ σύκα ὡς τὰ σταφύλια.

Παροιμία ἐπὶ βραχυτάτων χρονικῶν διαστημάτων.

Τὸν ἁλιωτὴν ἔβραγε στὸν ποντισμένον τόπον.

Επιζημία ἢ βροχή κατὰ τὸν Ἰούλιον. Ἀλωγάρις λέγε-
ται ὁ Ἰούλιος διότι εἶναι ὁ μὴν καθ' ὃν ἀλωνίζονται τὰ
γεννήματα, ὡς θεριστὴς λέγεται ὁ Ἰούλιος καὶ τρυγητὴς
ὁ Σεπτέμβριος. Ποντισμένος δὲ σημαίνει τὸν ἐπάρατον
καὶ δυστυχῇ τόπον.

Ἔτσι τῷγε τὸ λινεὶ νὰ ἀνθῇ τὸν ἁλιωτὴν.

Παροιμία Συμριναϊκὴ σαφῆς, ἀλλ' ἀνακριδής. Διότι κατὰ
τὰς παρατηρήσεις πολλῶν βοτανικῶν ἐν Ἑλλάδι τὸ λινὸν
ἀνθεῖ τὸν Μάρτιον καὶ τὸν Ἀπρίλιον.

*

Αὐγούστος.

Ὁ Αὐγούστος ἐπλάκωσεν ἡ ἄκρα τοῦ χειμῶνα.

Διότι ἀπὸ τοῦ Αὐγούστου ὁ καιρὸς ἀρχεῖται ἀποκλίνων
πρὸς τὸ ψυχρότερον, θεωρεῖται δὲ ὁ Αὐγούστος ἀρχὴ τοῦ
χειμῶνος, ὡς ὁ Μάρτιος κατὰ τὴν ἀκόλουθον παροιμίαν,
ἀρχὴ τοῦ θέρους.

Ἀπὸ Μαρτίου καλοκαιριάζει καὶ ἀπ' Αὐγούστου χειμωνιάζει.

Ἡ ἄλλως:

Ἀπὸ Μαρτίου καλοκαιρὰ καὶ ἀπ' Αὐγούστου χειμῶνα.

Καὶ ἀντιθέτως:

Μήτ' ὁ Μάρτης καλοκαίρι, μήτ' ὁ Αὐγούστος χειμῶνας.

Ἦλθεν ὁ Αὐγούστος, πάρε τὴν κάππα σου· διότι τὸ
ψυχὸς κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον ἀρχεῖται καθιστάμενον ἐπαι-
σθητόν.

Τ' Αύγουστου τὰ βοριάσματα τὸ Μάϊ ἀναθυμῶνται.

Βοριάσματα εἶναι οἱ κατὰ τὸν Αὐγουστον πνέοντες ἔτη-
σiai, οἵτινες καθιστῶσι τὸν μῆνα τοῦτον ἐπίσης εὐάρεστον
ὡς τὸν Μάϊον.

Ὁ ἥλιος τοῦ Μαγιοῦ, τ' Αὐγουστου τὸ φεγγάρι.

Ὁ ἥλιος τοῦ Μαγιοῦ καὶ τὸ φεγγάρι τοῦ Αὐγουστου ἀνα-
φέρονται καὶ ἐν δημοτικῇ τινι ἄσματι πρὸς παράστασιν
τῶν καλλωνῶν τῆς φύσεως. Ὁ Κωσταντῆς, οὗ τὴν μνηστὴν
δολοφονεῖ ὁ Χάρος, ἐπιστρέφων ἐκ πανηγύρεως καὶ εὐρί-
σκων αὐτὴν νεκράν, λέγει πρὸς τὸν σκάπτοντα τὸν τάφον
τῆς γέροντα.

Φιάστο πλατὺ τὸ μνημὲ τῆς μακρῇ γὰρ οὗ νομάτους
κι' ἀπὸ τῆ δεξιᾶ τῇ μεριᾷ ν' ἀρίστη παραθύρι
νὰ μπαίνει ὁ ἥλιος τοῦ Μαγιοῦ, τ' Αὐγουστου τὸ φεγγάρι.

Αὐγουστί μου, καλὲ μῆνα, γάσουν οὐδ' φοραῖς τὸ χρόνο.

Ἀποκαλεῖται οὕτως ὁ Αὐγουστος, ὡς παρέχων τὰς πλει-
στας προσόδους, διότι κατ' αὐτὸν συγκομίζονται εἰς τὰς
ἀποθήκας τὰ γεννήματα καὶ οἱ ἄλλοι καρποί, καὶ βριθοῦσι
σταφυλῶν αἱ ἄμπελοι, δύνανται δ' ἐνὶ λόγῳ νὰ θεωρηθῇ, κατὰ
τὴν ἑκφρασιν ἐτέρας παροιμίας, ὡς «μῆνας ποῦ τρέφει
τοὺς ἑνδεκα».

Αὐγουστος ἄβροχος, μούστος ἄμετρος.

Τοῦ Σωτήρος τὰ λελέκια, τοῦ Σταυροῦ τὰ γελιδονάκια.

Παροιμία Ἑπειρωτικῇ. Οἱ πελαργοὶ ἐγκαταλείπουν τὰ
βόρεια τῆς Ἑλλάδος μέρη, μετανιστάμενοι εἰς θερμότερα
κλίματα, τὴν 6 Αὐγουστου, ἑορτὴν τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ
Σωτήρος κατὰ τὴν προκειμένην παροιμίαν, ἢ ἡμέρας τινὰς
βραδύτερον, κατὰ τὰς παρατηρήσεις τινῶν φυσιοδιδόνων. Αἱ
χειλιδόνες μετανίστανται συνήθως μικρὸν πρὸ τῆς ὑπὸ τῆς
παροιμίας τασσομένης ἡμέρας (14 Σεπτεμβρίου).

Ἐν Ἀττικῇ μέσος χρόνος τῆς μεταναστάσεως αὐτῶν
εἶναι ἡ 6 Σεπτεμβρίου.

Ἐβγήκε τὸ ροδάκινο, ἄρχισε τὸ νυκτέρι.

Συνηθίζουσιν οἱ ἐργοστασιάρχαι, ὅταν ὠριμάσῃ τὸ ρο-
δάκινο (κατὰ τέλη περίπου Αὐγουστου), νὰ προσφέρωσιν
ἐξ αὐτῶν εἰς τοὺς ἐργάτας τῶν, ὑποσημαίνοντες ὅτι ἐπέστη
ἡ ἐποχὴ, καθ' ἣν ἡ ἐργασία δέον νὰ παρατείνηται μέχρι
νυκτός.

Κάθε πράγμα στὸν καιρὸν του κι' ὁ κολικός τὸν Αὐγουστον
τὸν Αὐγουστο σταφύλι.

Παροιμία ἀνάλογος τῇ «Καιρὸς παντὶ πράγματι». Κο-
λοῖδες εἶνε ἰχθὺς τοῦ εἶδους τῶν σκόμδρων.

ΛΑΤΥΣ

ΜΙΚΡΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

— Τὸ Λύκειον τοῦ κ. Περδικάρου.

Τὸ ἐπὶ τριετίαν ἤδη λειτουργοῦν ἐν Ἑρακλείῳ τῆς Κρή-
της ἰδιωτικὸν Λύκειον τοῦ κ. Περδικάρου ἤρξατο ἤδη νὰ
δέχεται δηλώσεις τῶν ἐπιθυμούντων νὰ φοιτήσωσιν ἐν
αὐτῷ. Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τὸ προσωπικὸν τῶν καθηγητῶν
συμπληρωθὲν προσελκύει ἀμέριστον τὴν πεποθησιν τῶν
γονέων καὶ κηδεμόνων περὶ τῆς εὐδοκίμωτέρας λειτουρ-
γίας αὐτοῦ καὶ οἱ πλουσιώτεροι καὶ οἱ θέλοντες νὰ δώσωσιν

„ΚΡΗΤΙΚΟΣ ΑΣΤΗΡ“

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Ἑτησίᾳ συνδρομῇ) Ἑσωτερικοῦ δρ. 5
προπληρωτέα) Ἑξωτερικοῦ » 7

ἐπιμελελημένην ἀνατροφὴν εἰς τὰ παιδιὰ τῶν προτίθενται
νὰ ἀποστείλωσιν αὐτὰ εἰς τὸ Λύκειον, οὗτινος οἱ οἰκότεροι
ἐφέτος προμηνύονται παμπληθεῖς, εὐδοκίμησαντος τοῦ συ-
στήματος τῆς ἐν τῷ Λυκείῳ διαίτης ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπί-
δλεψιν τῶν τε καθηγητῶν καὶ τοῦ ἐπιμελητοῦ, τὸν ὁποῖον
θὰ προσάδῃ.

Τὸ Λύκειον θὰ περιλαμβάνῃ καὶ γ' γυμνασιακὴν τά-
ξιν, τὸ δὲ πρόγραμμά του τελειότατον περιλαμβάνει ἐκ τῶν
ξένων γλωσσῶν τὴν Γερμανικὴν, Ἀγγλικὴν, Ἰταλικὴν καὶ
Γαλλικὴν ἀπὸ τοῦ Δημ. Σχολείου, Ἐμπορικὰ μαθήματα, χο-
ροὺς καὶ Σουηδικὴν γυμναστικὴν. Ὁ «Κρητ. Ἀστήρ» συνι-
στῶν αὐτεπαγγέλτως τὸ Λύκειον εἰς τοὺς ἀναγνώστας αὐ-
τοῦ ὡς ἐν ἐκ τῶν πρώτων, τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ λειτουργούν-
των, βεβαίως πάντα γονέα καὶ κηδεμόνα ἔχοντα νὰ ἀπο-
στείλῃ μαθητὴν ἐν τῷ Λυκείῳ περὶ τῆς προσόδου καὶ τῆς
καλῆς διαίτης τῶν ἐν αὐτῷ φοιτῶντων, στηριζόμενος εἰς
τὰ ἀποτελέσματα καὶ τὰς ἐκθέσεις τῶν παρελθόντων ἐτῶν.

*

— Β' διεθνὲς συνέδριον σχολικῆς ὑγιεινῆς.

Εἰς αἵθουσαν τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Λονδίνου συνήλ-
θον περὶ τὰς 2 1/2 χιλ. ὑγιεινολόγοι ἰατροὶ καὶ παιδαγω-
γοί, ἀντιπρόσωποι τῶν πεπολιτισμένων κρατῶν τῆς Εὐρώ-
πης, τῇ πρωτοβουλίᾳ τῶν διασήμεων παιδαγωγῶν κ. Γκρί-
εσμπαχ Γερμανοῦ καὶ σὺν Λάουδερ Μπρώντων Ἀγγλοῦ
ἵνα μελετήσωσι τὸ περὶ ὑγιεινῆς τῶν σχολείων ζήτημα.

Τὰ θέματα, ἅτινα ἐπροτάθησαν εἰς τὸ Συνέδριον τοῦτο
ἦσαν τὰ ἐπόμενα:

- 1) Ποῖαι εἶναι αἱ καλῶτεραι μέθοδοι ἀγωγῆς τοῦ σώμα-
τος καὶ πνεύματος ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ σχολείου.
- 2) Περί ἐκπαιδεύσεως τῶν ἐλαττωματικῶν παιδίων κατὰ
τε τὸ σῶμα καὶ τὸ πνεῦμα.
- 3) Περί ἱατρικῆς καὶ ὑγιεινῆς ἐποπτείας τῶν σχολείων
καὶ διδασκαλίας τῶν κανόνων τῆς ὑγιεινῆς εἰς τε τοὺς
μαθητὰς καὶ τοὺς διδασκάλους.
- 4) Περί σχολείου ἐν γένει ἐξ ἀπόψεως ὑγιεινῶν ὅρων
αὐτοῦ.

Σπουδαιοτάτας διαλέξεις ἔκαμαν ὁ μὲν Ἀγγλος Ἐπί-
σκοπος Οὐέλδων περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐκπαιδεύ-
σεως ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς πειθαρχίας καὶ τοῦ ἐπαγω-
γοῦ εἰς τὴν μετέπειτα ζωὴν, ὁ δὲ δόκτωρ Ντολέρ περὶ τῆς
ὑγιεινῆς τῶν σπάρτ ὡς πρὸς τὰς γυναῖκας καὶ τὰ κορά-
σια· καὶ ὁ πρωτεργάτης καθηγητῆς κ. Γκρίεσμπαχ περὶ
τῆς σχέσεως τῆς ἱατρικῆς τῆς παιδαγωγίας καὶ τῆς ὑγιει-
νῆς καὶ ἱατρικῆς ἐποπτείας τῶν σχολείων καὶ τῶν μαθητῶν.

Αἱ ἐργασίαι διήρκεσαν ἐπὶ πέντε ἡμέρας, τὰ δὲ πορί-
σματα τῶν μελετῶν τῶν θὰ ἀνακοινωθῶσι εἰς τὰς Κυβερ-
νήσεις τῶν διαφόρων Κρατῶν πρὸς ἐφαρμογὴν ἐν ἰδιαιτέρῳ
ὑπομνήματι, ὅπερ θὰ καταχωρίσωμεν εἰς τὰς στήλας τοῦ
«Κρητ. Ἀστέρος» ἅμα τῇ ἀνακοινώσει του.

ΔΙΗΓΗΜΑ

ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ ΤΟΥ ΜΟΖΑΡΤ

[Ἐκ τῶν ἀνεκδότων μεταφράσεων Ν. Καρδατάκη]

[Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου]

Μετ' ὀλίγον ἀπεκοιμήθη ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς. — Παρατήρησον, Λεοπόλδε, τὴν ἀδυναμίαν του, ἐπιθύρῃσεν ἡ σύζυγός του, λαμβάνουσα τὸ παιδίον εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς ὅπως τὸ μεταφέρει ἐπὶ τῆς μικρᾶς στρωμνῆς του. — Ὁ προστατεύων τοὺς ἀδυνάτους, θὰ προστατεύσῃ καὶ τὸ τέκνον μας, ἀπήντησεν οὗτος διὰ φωνῆς σοβαρᾶς, αὐρίον, ἐξηκολούθησεν, ἀφοῦ μεταβῆς καὶ προσευχῇ πρό τῆς εἰκόνης τῆς Παρθένου, νὰ ἐτοιμάσῃς τὰ μικρὰ δέματά μας καὶ ὁ Ἰψιστος θὰ ἐπιβλέπῃ ἐπὶ τῶν τέκνων μας, διότι πεποιθήμεν ἐπ' Αὐτοῦ.

— Γεννηθήτω τὸ θέλημά Του, εἶπε χαμηλοφώνως ἡ εὐσεβὴς σύζυγος.

Β'

Μίαν ἐσπέραν ἐδίδετο μεγάλη μουσικὴ συναυλία ἐν τοῖς ἀνακτόροις τῆς αὐτοκρατείας Μαρίας Ὀθρεσίας. Ἡ ἐκλεκτότερα κοινωνία τῆς πρωτεύουσας τῆς Αὐστρίας ἐπλημμύρει τὴν ἀπέραντον αἴθουσαν, ἀναμένουσα μετ' ἀνυπομονησίας τὴν ἑναρξιν τῆς περιφήμου συναυλίας, ὅτε πρὸς μεγάλην ἐκπληξιν τῶν εὐγενῶν κεκλημένων ἀνὴρ μετρίως μὲν, πλὴν κοσμίως ἐνδεδυμένος συνοδευόμενος ὑπὸ δύο ξανθῶν ὠραίων παιδίων εἰσῆλθεν ἐν τῇ αἰθούσῃ. Ἡ στάσις του ἦτο ἀξιοπρεπής, ἡ τῶν παιδίων ἀφελεστάτη. Ὁ παρατηρητὴς θὰ ἐβλεπεν ὅτι οὐδόλως ἐξεπλάγησαν διὰ τὸν πλοῦτον ἐν τῇ αἰθούσῃ ἐνδυμάτων τῶν εὐγενῶν, οὐδ' ἐκ τῶν περιέργων βλεμμάτων τῶν ὠραίων κυριῶν.

«Εἶναι ὁ ἀρχιμουσικὸς μετὰ τῶν τέκνων του περὶ ὧν τόσος θαυμασμός ἐν Βιέννῃ;» ἠρώτησε ἡ Αὐτοκράτειρα μίαν τῶν κυριῶν τῆς τιμῆς. «Μάλιστα Κυρία, ἀπήντησεν ἐκείνη, καὶ δύναμαι νὰ διαβεβαιώσω τὴν Ὑμ. Μεγαλειότητα ὅτι οἱ μικροὶ οὗτοι μουσικοὶ εἶνε ἀπαράμιλλοι τοὺς ἦκουσα χθὲς τὸ ἐσπέρας εἰς τοῦ Γάλλου πρεσβευτοῦ ἡ μικρὰ εἶνε δεινὴ μουσικός, ἀλλ' ὁ μικρὸς ἀδελφός τῆς τὴν ὑπερτερεῖ». «Διατάξατε νὰ ἀρχίσουν», εἶπεν ἡ Αὐτοκράτειρα.

Ὁ τελετάρχης προσεκάλεσε τὸν γέροντα Μόζαρτ νὰ τοποθετήσῃ τὰ τέκνα του πρὸ τοῦ κλειδοκυμβάλου, οὗτος δὲ ἐξετέλεσεν αὐθαρρὴ τὴν ὑψηλὴν ἐπιθυμίαν.

Πρῶτῃ ἤρχισεν ἡ Φρέδ. Τὸ παρ' αὐτῆς ἐκτελεσθὲν μουσικὸν τεμάχιον ἐβύθισεν εἰς ἐκστασιν τὸ ἀκροατήριόν τῆς, ὅταν δ' ἐπαυσε νὰ παῖξῃ ὁμόθυμα χειροκροτήματα ἠκούσθησαν. Καὶ ὅμως δὲν ἠκούσατε ἡ μίαν παρῳδίαν μουσικῆς ἐκτελέσεως ἐν σχέσει πρὸς ἐκείνην τοῦ ἀδελφοῦ μου, ἀπήντησεν εἰς τοὺς συγχαίροντας αὐτὴν εὐγενεῖς, καὶ ταῦτα εἰποῦσα μετέβη καὶ ἐτοποθέτησε μετὰ μητρικῆς φροντίδος τὸν Βόλφγαν ἐπὶ τοῦ πρὸ τοῦ κλειδοκυμβάλου σκίμποδος εἰς τρόπον ὥστε αἱ κινήσεις τῶν μικρῶν χειρῶν του νὰ ὦσιν ἐλεύθεραι.

Τότε ὁ Βόλφγαν μειδῶν πρὸς τοὺς περιστοιχίζοντας αὐτὸν χρυσοφόρους αὐλικούς καὶ στρατιωτικούς ἔθετο τὰς λεπτοφειδῆς χεῖρας του ἐπὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου καὶ ἄφησε τοὺς μικροὺς δακτύλους του νὰ διολισθαίνουν ἐπὶ τῶν πληκτρῶν μετ' ἡλεκτρικὴν ταχύτητα, προκαλὼν ἤχους κατ' ἀρχὰς βαρεῖς, κατόπιν ἡδεῖς, ἑναρμονίους. Ὅλων τὰ βλέμματα ἦσαν προσκεκολλημένα ἐπὶ τῶν μικρῶν δακτύλων του, τῶν τόσῳ εὐκινήτων, ὅσῳ καὶ ἰσχνῶν. Ὁ μουσικός, ὁ πλέον πεπειραμένος δὲν ἠδύνατο νὰ γυωρίζῃ μετὰ τσαούτης ἐμβριθείας τὴν ἀρμονίαν καὶ τὸν ρυθμόν.

Ὁ θαυμασμός ὑπῆρξε γενικός. Ἐκάλυψαν τὸ κλειδοκύμβalon δι' ὀδόντης, τὸ παιδίον ἐπαιξε καὶ ἐπὶ τῆς ὀδόντης μετὰ τῆς αὐτῆς ἀκριβείας καὶ ταχύτητος μεθ' ἧς καὶ πρότερον. Οἱ πάντες διετέλουν ὡς ἐν γοητείᾳ.

(Ἐπεται τὸ τέλος)

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

156. Ἀνιγμα.

Δὲν εἶμαι κτίσμα τοῦ Θεοῦ δὲν μ' ἐπλάσσε τὸ θεῶν, εἶμαι ἀνθρώπου εὐρημα χρῆσιμος κ' εἰς τὸν βίον. Οἱ σύντροφοί κ' οἱ φίλοι σου μὲ ἔχουσι μαζὺ τῶν. Θὰ μ' εὐρῆς δὲ εὐθὺς, ζήτησον μεταξὺ τῶν. Στὸ φῶς μὲ βλέπεις φανερά, στὸ σκότος φεῖ ! διόλου καὶ κατὰ τὸ λυκαυγὲς δὲν φαίνομαι καθόλου ! Δὲν κατοικῶ στὸν ἀνεμὸν οὔτε εἰς τὸν αἰθέρα ἀλλ' ἂν καὶ ἐν τοῖς νέφεσιν οἰκῶ καὶ ἐν τῇ ἀτμοσφαιρᾷ. Ὅρη, κρημνός, δάση, θρυμὸς κ' ἀνθὴ δὲν πλησιάζω καίτοι εἰς λῶφους, φάραγγας κ' εἰς φύλλ' ἐπιπολάζω. Εἰς τοὺς πολέμους δὲν παῖω στάς μάχας δὲν πηγαίνω, ἂν κ' εἰς τοὺς φόνους καὶ φαραγὰς προθύμως ἐπεμβαίνω. Εἰς οἴκους πένθους καὶ κλαυθρῶν πάντα ἀπουσιάζω, ἀλλ' εἰς ταφὰς καὶ συμφοράς ἄκων ἐκὼν συγχάζω. Δὲν ἀγαπῶ τὴν ἀνοιαν, τὴν ἔχθραν καὶ κακίαν ἀλλ' ἐκτιμῶ τὴν φρόνησιν καὶ ἀληθῆ φιλίαν. Τὸ ἔαρ ἐγὼ χάνομαι χειμῶνά τε καὶ θέρος, ἀλλὰ κατὰ φθινόπωρον φύομαι ἔγὼ ταχέως. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς κορυφὰς οἰκῶ τῶν ἡφαιστειῶν ! μὴ τὸ ἐκλάθῃς χορατὰ ! ἡ κατὶ τι ἀστέριον Διότι καὶ ἐντὸς φλογῶν ἀλώδηντος ἐμμένω ! κ' εἰς φυλακὰς κ' εἰς φρούρια εὐκόλως ἀναβαίνω. Κ' ἐντὸς φαραγγῶν φοβερῶν πάντοτε σῶος μένω κ' εἰς φρικτῶδη φρέατα ἀφ' ὧς καταβαίνω. Ὅχι νὰ μὴ σοῦ φαίνεται ψευδὲς καὶ φοβερόν ἐπίση, διότι ἂν ἔλειπον ἐγὼ θὰ ἔλειπεν ἡ φύσις ! Τί γελᾷς ; φίλε, τί γελᾷς ; ὡς τώρα δὲν μ' εὐρήκα ; ἀκόμη εἰς τὴν ἔνοιαν τί εἶμαι δὲν ἐμπήκα ; Ἀκόμη συλλογίζεσαι καὶ ξεροκαταπίνεις ; Εἰν' εὐκόλον νὰ μὲ εὐρῇς κ' εἰς τὸν κατὰ ποῦ πίνεις !

Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ἐλευθερινῶς Α. Κ. Γαρακάρη

157. Ἀνιγμα Γαλλικόν.

J'apparais sans qu'on y pense
Et j'expire à ma naissance
Cependant un grand bruit
D'ordinaire me suit

158. Ἀνιγμα.

Πάντ' ἀνθεῖ, πάντα μυρίζει
Πάντ' ἀνθεῖ καὶ λουλουδίζει
κ' ἔχει ὄρμα κ' ἄγγουρα
κ' ἀνθεῖ καὶ δένει κ' ἔλα.

Ἐστάλη παρὰ Ι. Μ. Γεαννικιάκι.

Βραβεῖα

Α'. Οἱ λύται πάντων θὰ λάβωσι 10 δευτέρια τῆς ἀρεσκίας των.
Β'. τὸν «Γεωργόν» καὶ γ', ἔπαινον.

Λύσεις 18ου Πυλλογίου

148 Πονηρὸς ὁ μικρόνους.

149 Ὁ «Κρητικὸς Ἀστὴρ» ἐκδίδεται δις τοῦ μηνὸς ἐν Χανίοις. Γλώσσῃ ματαῖζ ζῆμὶς προστρίβεται. Πόνος, πόνος, πόνον φέρει.

150 $1+0+3+7+9=20$.

151 α' Τὸ ἀδράκτιον. β' Τὸ κάτοπτρον.

152 Τὸ πετάμιον.

153 Φθόνος—φόνος.

154 α' 9 γράμματα β' κῶσιν.

155 Φύλλος.

Λύται

Α' Βραβεῖον ἔλαβον οἱ 1) «Ἐλευθερινῶς» καὶ «Ὀρειᾶς τῆς Χίου» 3) καὶ Κλ. Μυριαλάκης.

Β'. Βραβεῖον οἱ 1) Γ. Παπαηλιάκης, 2) Νικ. Δ. Καριδάκης καὶ 3) Κ. Γ. Βασιλάκης.

Ἐπαινον δὲ οἱ 2) Ἐμμ. Σταυρουλάκης, 2) Γεώρ. Γαβριλάκης καὶ 3) Μ. Σφακιαννάκης.

Σημ. Τὴν Καλιτεχνικὴν εἰκόνα λαμβάνει ὁ Μυριαλάκης καὶ τοὺς Ἀμερικανούς ὁ Βασιλάκης.

Τύποις Μ. Ι. Σαλιβέρου—Χανία